

OBSAH

Internetové stránky OSN	xv
Seznam zkratk	xvii
Předmluva	xix

ČÁST I.

Kapitola 1: SPOJENÉ NÁRODY: ORGANIZACE	3
Charta OSN	3
Cíle a zásady	4
Členství	5
Oficiální jazyky	5
Organizační struktura	5
Valné shromáždění	5
Rada bezpečnosti	7
Ekonomická a sociální rada	9
Poručenská rada	11
Mezinárodní soudní dvůr	11
Sekretariát OSN	12
Generální tajemník	12
Rozpočet Organizace spojených národů	16
Systém Organizace spojených národů	17
Sekretariát OSN	20
Úřad pro vnitřní dohled (OIOS)	21
Úřad pro právní otázky (OLA)	21
Odbor pro politické otázky (DPA)	22
Odbor pro otázky odzbrojení (DDA)	22
Odbor pro mírové operace (DPKO)	23
Úřad pro koordinaci humanitární činnosti (OCHA)	23
Odbor pro ekonomické a sociální otázky (DESA)	24

Odbor pro záležitosti Valného shromáždění a konferenčních služeb (DGAACS)	24
Odbor poskytování informací veřejnosti (DPI)	25
Odbor pro řízení (DM)	25
Úřad programu pro Irák	26
Úřad bezpečnostního koordinátora OSN (UNSECOORD) ..	26
Regionální komise	27
Mezinárodní tribunály	29
Programy a další orgány OSN	30
Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD)	30
Mezinárodní obchodní centrum UNCTAD/WTO (ITC)	31
Úřad OSN pro kontrolu drog a prevenci zločinu (ODCCP) ..	31
Program OSN na ochranu životního prostředí (UNEP)	32
Rozvojový program OSN (UNDP)	32
Rozvojový fond OSN pro ženy (UNIFEM)	33
Program dobrovolníků OSN (UNV)	33
Populační fond OSN (UNFPA)	34
Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)	35
Dětský fond OSN (UNICEF)	36
Světový potravinový program (WFP)	36
Úřad OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě (UNRWA)	37
Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) ..	38
Centrum OSN pro lidská sídla (Habitat)	38
Úřad OSN pro servisní zabezpečení projektů (UNOPS)	39
Univerzita OSN (UNU)	39
Mezinárodní výzkumný a vzdělávací institut pro problematiku postavení žen (INSTRAW)	40
Výzkumný institut OSN pro otázky meziregionálního zločinu a trestní spravedlnosti (UNICRI)	40
Institut OSN pro vzdělávání a výzkum (UNITAR)	41
Výzkumný ústav OSN pro sociální rozvoj (UNRISD)	41
Výzkumný institut OSN pro otázky odzbrojení (UNIDIR) ..	42

Specializované agentury a další organizace	42
Mezinárodní organizace práce (ILO)	42
Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO)	43
Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) ..	44
Světová zdravotnická organizace (WHO)	45
Skupina Světové banky	46
Mezinárodní měnový fond (IMF)	48
Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO)	49
Mezinárodní námořní organizace (IMO)	49
Mezinárodní telekomunikační unie (ITU)	50
SVĚTOVÁ POŠTOVNÍ UNIE (UPU)	51
Světová meteorologická organizace (WMO)	51
Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO)	52
Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj (IFAD)	53
Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (UNIDO)	53
Mezinárodní agentura pro atomovou energii (IAEA)	54
Přípravná komise organizace smlouvy o úplném zákazu jaderných zkoušek (CTBTO)	55
Organizace pro zákaz chemických zbraní (OPCW)	55
Světová turistická organizace (WTO)	56
Světová obchodní organizace (WTO)	56

ČÁST II.

Kapitola 2: MEZINÁRODNÍ MÍR A BEZPEČNOST	61
Rada bezpečnosti	62
Valné shromáždění	62
Prevence konfliktů	63
Obnova míru	65
Udržování míru	66
Donucovací opatření	70

Sankce	70
Schvalování vojenského zásahu	70
Budování míru	71
Dohled nad průběhem voleb	72
Budování míru prostřednictvím podpory rozvoje	73
Mírové úsilí OSN	73
Afrika	73
Jižní Afrika	73
Centrální Afrika	76
Západní Afrika	79
Amerika	81
Asie	84
Blízký východ	84
Indie a Pákistán	87
Irák	88
Tádžikistán	90
Evropa	91
Kypr	91
Gruzie	91
Balkán	91
Odzbrojení	95
Odzbrojovací aparát OSN	97
Zbraně hromadného ničení	99
Jaderné zbraně	99
Odstraňování hrozby chemických a biologických zbraní ...	102
Konvenční zbraně:	
budování prostředí důvěry a transparentnosti	102
Mírové využití vesmírného prostoru	105
Právní nástroje	105
Úřad pro otázky vesmíru	107

Kapitola 3: EKONOMICKÝ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ	111
Koordinace rozvojové činnosti	111
Ekonomický rozvoj	114
Oficiální rozvojová pomoc	114
Podpora celosvětového rozvoje	116
Půjčky pro rozvoj	118
Půjčky na podporu stability	120
Investice a rozvoj	121
Obchod a rozvoj	122
Zemědělský rozvoj	126
Průmyslový rozvoj	127
Práce	128
Mezinárodní letecká doprava	130
Mezinárodní lodní doprava	131
Telekomunikace	132
Mezinárodní poštovní služba	133
Duševní vlastnictví	134
Globální statistiky	135
Veřejná správa	136
Věda a technika pro rozvoj	136
♦ Sociální rozvoj	136
Zmírňování chudoby	139
Boj proti hladu	142
Zdraví	144
Lidská sídla	149
Výchova a vzdělávání	150
Výzkum a zaškolování	152
Populace a rozvoj	153
Posilování postavení žen	155
Pomoc dětem	157
Sociální integrace	159

Mládež	160
Starší lidé	161
„Neobčanská“ společnost: kriminalita, ilegální drogy a terorismus	162
Boj proti drogám	162
Prevence zločinu	164
Věda, kultura a komunikace	166
Udržitelný rozvoj	167
Agenda 21	169
Ochrana životního prostředí	171
Klimatické změny a globální oteplování	173
Lesy	175
Rozšiřování pouští	175
Biologická rozmanitost, znečišťování a nadměrný rybolov	176
Ochrana mořského životního prostředí	176
Meteorologie, klima a voda	177
Přírodní zdroje a energie	179
Jaderná bezpečnost	181

Kapitola 4: LIDSKÁ PRÁVA 185

Nástroje na ochranu lidských práv	185
Mezinárodní listina lidských práv	186
Ekonomická, sociální a kulturní práva	186
Občanská a politická práva	188
Další úmluvy	188
Další normy	191
Instituce na ochranu lidských práv	192
Komise pro lidská práva	192
Vysoký komisař pro lidská práva	193
Podpora a ochrana lidských práv	194

Právo na rozvoj	197
Práva pracujících	198
Boj proti diskriminaci	199
Apartheid	199
Rasismus	200
Práva žen	201
Práva dětí	202
Práva menšin	203
Původní obyvatelstvo	203
Osoby s postižením	204
Migrující dělníci	205
Výkon spravedlnosti	206
Budoucí priority	206

Kapitola 5: HUMANITÁRNÍ ČINNOST 209

Koordinace humanitární pomoci	210
Poskytování pomoci a ochrany	213
Mezinárodní ochrana a podpora uprchlíků	215
Palestinští uprchlíci	218

Kapitola 6: MEZINÁRODNÍ PRÁVO 223

Soudní urovnávání sporů	223
Rozvoj a kodifikace mezinárodního práva	225
Mezinárodní obchodní právo	226
Mezinárodní právo v oblasti životního prostředí	227
Mořské právo	228
Dopady úmluvy	228
Orgány ustavené úmluvou o mořském právu	229
Setkávání smluvních stran	229

Mezinárodní humanitární právo	229
Mezinárodní tribunály	230
Mezinárodní trestní soud (ICC)	230
Mezinárodní terorismus	231
Další právní otázky	232
Kapitola 7: DEKOLONIZACE	237
Mezinárodní poručenská soustava	237
Nesamosprávná území	238
Deklarace o poskytnutí nezávislosti koloniálním zemím a národům	238
Namibie	240
Západní Sahara	242
Východní Timor	243
ČÁST III. PŘÍLOHY	
ČLENSKÉ STÁTY OSN	247
RŮST POČTU ČLENSKÝCH STÁTŮ OSN V LETECH 1945-2000	254
MÍROVÉ OPERACE (SKONČENÉ A PROBÍHAJÍCÍ)	256
DEKOLONIZACE	262
Svěřenecká a nesamosprávná území, která dosáhla samostatnosti	262
Závislá území, která byla integrována či přidružena k nezávislým státům	264
Poručenská území, která dosáhla sebeurčení	265

ROZPOČET OSN	267
VÝZNAMNÁ OBDOBÍ A DNY VYHLAŠOVANÉ OSN	269
Mezinárodní dekády a roky	269
Každoročně připomínané dny a týdny	269
Další mezinárodní dny	270
INFORMAČNÍ CENTRA OSN	271
Afrika	271
Amerika	275
Asie a Tichomoří	277
Evropa	280
Úřadovny OSN v zemích bývalého Sovětského svazu a v Eritreji	283
SOUVISEJÍCÍ LITERATURA	285